

Rekenkamercommissie gemeente Bedum

Jaarverslag 2011 en vooruitblik

INHOUDSOPGAVE:

	bladzijde
Inleiding	2
1. Doel en uitgangspunten	3
2. Werkzaamheden in 2011	4
2.1. Onderzoeksprogramma 2011	
2.2. Afgerond: herhalingsonderzoek “brievenafhandeling”	
2.3. Afgerond: sportbeleid	
2.4. Vergaderingen en overige werkzaamheden Rkc Bedum	5
2.4.1. Vergaderingen	
2.4.2. Bijeenkomsten en congressen	
2.4.3. aanbestedingservaringen	
2.5. Een kritische beschouwing voor- en achteraf	5
2.5.1. Bedum doet niet alles ex post	
2.5.2. Berenschot en Bedum	
2.5.3. Doorwerking van rekenkameronderzoeken	6
2.5.4. Werkdruk ambtelijke organisatie door onderzoeken	7
2.5.5. Bezuinigingen – ook in Bedum	
2.5.6. De Rkc op rapport	
2.6. Financiën	7
3. Toekomstplannen: verantwoording en voorbereiding onderzoeksprogramma	7
4. Aandachtspunten in 2012	8
5. Vooruitblik voor 2012-2014	8
6. Samenstelling Rkc Bedum	9

Jaarverslag 2011

Inleiding

Dit is het jaarlijkse verslag van de Rekenkamercommissie Bedum (afgekort als Rkc). De belangrijkste interne en externe activiteiten van de Rkc Bedum in het jaar 2011 worden in dit jaarverslag beschreven.

De Rkc Bedum heeft als doel de raad te ondersteunen met name bij de uitvoering van zijn kaderstellende en controlerende taken. De Rkc Bedum geeft deze ondersteuning vorm door onderzoek te doen naar de (maatschappelijke) effecten van gemeentelijk beleid en naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijke beleid, van het gemeentelijke beheer en van de gemeentelijke organisatie, naar de rechtmatigheid van het gemeentelijke beheer, evenals naar de rechtmatigheid en doeltreffendheid van instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd. De Rkc ondersteunt hiermee de raad in zijn publieke verantwoording naar de burgers van Bedum.

De Rkc Bedum is onafhankelijk in de keuze van haar onderwerpen van onderzoek, maar wil bij deze keuze onderwerpen die zijn aangedragen door de gemeenteraad, het college van B&W of de burgers van Bedum, nadrukkelijk betrekken. Bij de aandachtspunten 2012 en de vooruitblik komen wij daar op terug. De Rkc Bedum laat haar onderzoeken in beginsel door derden uitvoeren. Dit om de kwaliteit en onafhankelijkheid zoveel mogelijk te waarborgen.

Bedum, 1 maart 2012

Namens de Rekenkamercommissie Bedum,
Drs. E. de Haan, voorzitter

Contact:
Secretaris Rkc Bedum
Schoolstraat 1
Postbus 38
050-3018911
gemeente@bedum.nl / h.reijsoo@bedum.nl

1. Doel en uitgangspunten

De Rkc Bedum van de gemeente wil met haar onderzoek een bijdrage leveren aan het *verbeteren van het functioneren van de gemeente*. In de verordening is dit als volgt omschreven: *“De taken van de commissie is het verrichten en het doen verrichten van onderzoek naar en advies uitbrengen aan de raad over de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerd bestuur”*. Het accent zal hierbij vooral liggen op de doeltreffendheid (en doelmatigheid) van beleid, met speciale aandacht voor de maatschappelijke effecten en de *politieke sturing van de raad* hierop. In het verlengde hiervan kan *de kaderstellende (politieke) rol van de raad verder worden verbeterd*: heeft de raad in zijn kaderstelling heldere keuzes gemaakt, een kwalitatief dan wel kwantitatief meetbaar doel gesteld met een daarbij aangegeven tijdsperiode en budget? Heeft het college dit kader aanvaard en is het gestelde ambitieniveau in balans met de beschikbare middelen? In hoeverre is met andere woorden sprake van *een geloofwaardige* overheid? De Rkc van Bedum zal zich, conform artikel 3 van de verordening, in eerste aanleg niet bezig houden met de financiële verantwoording, tenzij dit een wezenlijk onderdeel vormt van het onderzoek of de onderzoeksopdracht. Zij hanteert tevens het uitgangspunt dat zij geen aanbevelingen doet omtrent het te voeren beleid, *maar onderzoekt in welke mate beleid op een verantwoorde wijze is vastgesteld, wat de uitgangspunten waren en hoe deze eventueel procesmatig verbeterd kunnen worden*.

De rekenkamercommissie, als controle-instrument van de gemeenteraad, bestaat nu 6 jaar. Het is van eminent belang dat de functie van ‘rekenkamer’ in een ketting beleefd wordt: van burger naar raadslid naar rekenkamerlid en terug. Hier kunnen we in Bedum ook nog wel een steentje aan bijdragen.

Gerard van Dieren, dezelfde trainer die bij de start van de Rkc Bedum in september 2006 de leden de *ins & outs* van het functioneren van de rekenkamer(commissie) heeft bijgebracht, heeft in 2010 de Rkc opnieuw bijgestaan. Ingegaan is op de bestuurlijke en organisatorische context van de Rkc Bedum, de evaluatie van de positie en de resultaten van de Rkc tot nu toe, de belangrijkste opgaven die de Rkc zich gesteld ziet en tenslotte de Rkc Bedum als team. Een van voornemens die hier uit voort kwam is een wens om de burger van Bedum meer te betrekken wij het selecteren van de onderzoeksonderwerpen. Wij hebben het plan opgevat om in 2012 de inwoners van Bedum intensiever te betrekken bij de onderwerpselectie en mogelijk bij de uitvoering en presentatie van het onderzoek.

2. Werkzaamheden in 2011

In de hierna volgende paragrafen doet de Rkc Bedum verslag van de werkzaamheden die zij in 2011 heeft uitgevoerd. Ingegaan wordt op de onderzoeken die in 2011 zijn uitgevoerd, afgerond of opgestart. De overige paragrafen betreffen de overige activiteiten van de Rkc Bedum.

2.1. Onderzoeksprogramma 2011

Op basis van de besproken onderwerpen, het verzoek voor onderwerpen aan fracties en college, en door een oproep in de lokale krant heeft de Rkc Bedum wederom een lijst van mogelijke onderzoeksonderwerpen vastgesteld. Het onderzoek naar sporttarieven stond met stip bovenaan.

2.2. Afgerond: herhalingsonderzoek Brievenafhandeling

In 2007 is het onderzoek “brievenafhandeling” uitgevoerd, voluit: “een goede voortgangsbewaking is het halve werk – tempo en toegankelijkheid bij de afhandeling van aanvragen, bezwaarschriften en burgerbrieven in de gemeente Bedum”.

Op basis van de resultaten van het onderzoek heeft de Rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen gedaan om de sturing en beheersing van de behandeling van brieven en e-mail te verbeteren. Ook was de Rkc Bedum van mening dat een vervolgonderzoek op een later moment nuttig en zinvol is.

Er is enige tijd over heen gegaan maar in 2011 hebben we het toegezegde herhalingsonderzoek gehouden. Uit dit onderzoek bleek dat de aanbevelingen er met name toe hebben geleid dat de ambtelijke aandacht voor het bewaken en tijdig afhandelen van brieven en mails in de onderzoeksperiode sterk is toegenomen.

2.3. Afgerond: Sportbeleid

In 2011 hebben we onderzoek gedaan naar het gevoerde sportbeleid. Aanleiding was de in 2009 vastgestelde sportnota, die in 2013 opnieuw tegen het licht wordt gehouden. De bevindingen van dit onderzoek “wat beweegt Bedum” waren, kort gezegd, dat Bedum goed voorzien is van accommodaties voor diverse sporten, een relatief stevig budget heeft maar, door het ontbreken van gemotiveerde keuzes, geen toekomstgericht beleid heeft. De gemeenteraad zal de nota gebruiken bij de voorbereiding van de nieuwe sportnota in 2013.

2.4. Vergaderingen en overige werkzaamheden Rkc Bedum

2.4.1. Vergaderingen

In 2011 heeft de Rkc Bedum negen reguliere vergaderingen gehouden. De commissie vergadert doorgaans van 19.30 uur tot 21.30 uur, altijd in beslotenheid, meestal op maandag.

2.4.2. Bijeenkomsten en congressen

De voorzitter en/of de secretaris hebben, mede namens de Rkc van Bedum, ledenvergaderingen en het jaarcongres van de NVRR de bezocht. Tijdens het jaarcongres was tevens burgemeester Bakker als panellid aanwezig. Ook hebben de voorzitter en secretaris verschillende werkconferenties bezocht, waaronder de noordelijke NVRR Kring-bijeenkomsten. De voorzitter is tevens lid van het bestuur van de koepelorganisatie NVRR.

2.4.3. Aanbestedingservaringen.

Op de NVVR-bijeenkomst van 4 maart 2011 stond centraal de “relatie Rkc en onderzoeksbureaus”. Een interessante bijeenkomst, niet in het minst omdat alle stakeholders in een open setting met elkaar in gesprek gingen en ontboezemingen niet schuwden (zoals: “wij vragen als Rkc standaard 10 offertes”, “grote onderzoeksbureaus lijken minder kwetsbaar, maar vaak is ook dat schijn” en “reisafstand wordt echt wel ergens mee verrekend”).

De Rkc Bedum zat op dat moment in een lastig offertetraject maar heeft dat, onder meer door een extra ronde in te lassen, kundig afgerond.

2.5. Een kritische beschouwing voor- en achteraf

2.5.1. Bedum doet niet alles ex post.

In rekenkamerland wordt voortdurend gezocht naar welk onderzoek het dualisme het beste dient. Zo is er een discussie of rekenkamer(commissie)s uitsluitend achteraf onderzoek mogen en moeten doen (ex post), of dat ex ante – vooruitkijkend – onderzoek ook tot de mogelijkheden behoort. Voor intimi zeer interessante discussies, de Rkc Bedum heeft het gedaan! Stof tot nadenken is niet alleen in 2011 opgenomen in het overzicht “opwaaiend stof in rekenkamerland: spraakmakende onderzoeken” maar ook op 20 mei op de bijeenkomst van de NVVR als voorbeeld gepresenteerd.

2.5.2. Berenschot en Bedum.

Het Ministerie van BZK heeft Berenschot opdracht gegeven een evaluatie uit te voeren over de stand van zaken in rekenkamerland, 5 jaar na dato van verplichte invoering.

Bedum heeft aan dat onderzoek meegewerkt, de vragen beantwoordt, en werd ‘uitverkoren’ voor een *site-visit* met de belofte dat Bedum van Berenschot ook

een *case*-verslag van de lokale situatie zou krijgen. Die is uiteindelijk ook gekomen. Daarin valt o.m. te lezen:

Het 'Bedumse' model – een rekenkamercommissie met alleen interne leden en een externe voorzitter – komt relatief weinig voor. Minder dan 10% van de gemeentelijke rekenkamers is langs deze lijn georganiseerd. De motivatie die aan dit model ten grondslag ligt (“dicht bij de raad organiseren om de relatie goed te borgen”), is in lijn met de argumenten die andere rekenkamercommissies met interne leden aandroegen. Uit de evaluatie komt overigens naar voren dat ditzelfde argument tegen het model wordt gebruikt en juist aanleiding is om voor een externe rekenkamer te kiezen.

De rol van de voorzitter is in dit model erg belangrijk. Hij/zij is immers 'de professional'. Van belang is dat zowel de relatie naar de raad, het bestuur en de organisatie goed is, men oog en begrip heeft voor elkaars positie en belangen en rekening houdt met elkaar. De verhoudingen in Bedum zijn volgens de betrokkenen goed. Uit de evaluatie komt naar voren dat dit positief van invloed is op de effectiviteit van de rekenkamercommissie. In dat licht is Bedum een goed voorbeeld van een relatief kleine commissie die effectief opereert.

2.5.3. Doorwerking van rekenkameronderzoeken

En belangrijk kritiekpunt in het onderzoek van Berenschot is de vraag of de aanbevelingen van de rekenkamer(commissie)s wel voldoende doorwerken in andere programma's of projecten. Deze vraag willen wij onszelf ook stellen in onze gemeente. Het herhalingsonderzoek “Een goede voortgangsbewaking is het halve werk: tempo en toegankelijkheid bij de afhandeling van aanvragen, bezwaarschriften en burgerbrieven in de gemeente Bedum in 2011” heeft aangetoond dat er duidelijk sprake is van doorwerking van de aanbevelingen die in 2007 op basis van het eerdere onderzoek door de gemeenteraad en het college zijn aangenomen. In die zin zijn wij aangenaam verrast.

Een verdiepende bespreking van dit onderzoek heeft evenmin als in december 2010 het geval was met “Stof tot nadenken” heeft niet echt plaatsgehad. N.a.v. de bespreking over dit laatste onderzoek is wel afgesproken dat Rkc-leden niet langer namens hun fractie het woord over onderzoeken in de raad voeren. Immers, toen werden mede fractiegenoten helemaal van enige inspanning ontslagen.

Het onderzoek “sportbeleid” lijkt qua borging eenzelfde lot beschoren. Betekent dit dat de gemeenteraad slaapt? Of moet de analyse zijn dat Bedum een relatief kleine gemeente is waar besturen belangrijker is dan politiek bedrijven en dat de Bedumer cultuur impliciet terdege kennis neemt van Rkc-onderzoeken en die min of meer automatisch interneert? Wordt in een notendop teruggeblikt naar “begraaftarieven” en “subsidieverwervingskracht” dan neigt het antwoord duidelijk naar “ja”.

2.5.4. Werkdruk ambtelijke organisatie door onderzoeken

De ambtelijke organisatie had moeite met het onderzoek "sportbeleid" omdat men vreesde voor een grote ambtelijke belasting. De Rkc durft te stellen dat in de praktijk reuze is meegevallen, maar dat dit grotendeels ook komt door de "poppetjes" die daarbij betrokken waren. Door goede onderlinge afstemming en samenwerking viel de druk op de organisatie alleszins mee. Bij het bepalen van het onderwerp, de manier van onderzoek en het uitbesteden daarvan houden wij rekening met de omvang en werkdruk van de organisatie.

2.5.5. Bezuinigingen – ook in Bedum

Bedum heeft afgesproken om het onderzoeksbudget voor 2012 met 10% te verlagen tot een bijdrage van ongeveer 90 eurocent per inwoner.

2.5.6. De Rkc op rapport

De speciale avond voor boeren, burgers, buitenlui en andere geïnteresseerden waar rol, functie, nut en noodzaak van een lokale rekenkamerfunctie aan bod zou komen met de toepasselijke titel "De Rkc op rapport", is door gebrek aan belangstelling niet doorgedaan (zie ook verder: aandachtspunten en vooruitblik).

2.6. Financiën in 2011

In de begroting 2011 van de gemeente zijn de reserveringen voor de Rkc Bedum ongewijzigd gebleven. Nog steeds is een bedrag van 1 euro per inwoner voor de Rkc jaarlijks beschikbaar. Voor het jaar 2011 was voor de Rkc Bedum een budget beschikbaar van € 10.845,00. Met een (onderzoeks)-budgetoverheveling van € 25.200,00 (uit eerdere jaren) was er een totaal budget van € 36.045,00 voor 2011 beschikbaar. De twee in 2011 uitgevoerde onderzoeken hebben samen 17 duizend euro gekost (€ 2.760,00 + € 14.300,00). Totaal (inclusief lidmaatschap NVRN e.d.) is uitgegeven € 17.520,71 waarmee er aan het eind van 2011 nog een restant van € 18.524,29 beschikbaar was. Ook voor dit budget wordt om budgetoverheveling naar het nieuwe jaar verzocht. Voor 2012 is er een budget beschikbaar van € 9.760,00 euro.

Door de overheveling is het totaal beschikbare onderzoeksbudget voor 2012: € 28.284,29 euro.

3. Toekomstplannen: verantwoording en voorbereiding onderzoeksprogramma

Voor het onderzoeksprogramma van 2012 en verder, heeft de commissie zich voorbereid door de raadsfracties, het college en de inwoners van Bedum middels een advertentie en een gezamenlijke bijeenkomst op 19 maart 2012 uit te nodigen gemotiveerde onderwerpsuggesties te doen. Deze onderwerpen zijn besproken en getoetst aan de criteria die zijn vastgesteld. Voor het

verantwoorden van de methoden van werken en onderzoeken heeft de rekenkamercommissie een onderzoeksprotocol vastgesteld. In dit onderzoeksprotocol gaat de Rkc Bedum uitvoerig in op de manier waarop keuzes gemaakt worden, onderzoeken worden ingericht en verantwoording wordt afgelegd. Ook worden door middel van dit protocol waarborgen gegeven voor zorgvuldige dossiervorming en vertrouwelijkheid.

De groslijst waar de Rkc mee werkt dient in de loop van komende jaren verder te worden gevuld met nieuwe onderwerpen die om onderzoek vragen. Hiertoe zal de commissie actief de nodige bronnen raadplegen en gesprekken voeren binnen en buiten de gemeentelijke organisatie.

4. Aandachtspunten in 2012

Onderzoeksprotocol

Om een zorgvuldig verkeer tussen commissie, raad, college en onderzoeksbureau te waarborgen is eind 2006 een onderzoeksprotocol vastgesteld. Op basis hiervan regelen wij alle stappen die nodig zijn om tot kwalitatieve producten te komen. In 2012 zullen wij bezien of onze vastgelegde werkwijze nog voldoet aan de eisen van dit moment. Met name de mogelijkheid van het College om onze rapporten eerder te ontvangen dan dat deze openbaar worden is een punt waar we aandacht aan willen besteden.

5. Vooruitblik voor 2012-2014

Nieuw onderzoek: heeft u suggesties?.

De raad is te allen tijde in de gelegenheid formele verzoeken te doen aan de Rkc Bedum. Bovendien hoopt/verwacht de Rkc Bedum dat ook anderen zich geroepen voelen met suggesties te komen voor onderzoek. Dit kunnen burgers zijn of lokale maatschappelijke organisaties of bedrijven maar ook bijvoorbeeld ambtenaren of collegeleden van de gemeentelijke organisatie. De Rkc Bedum is dankbaar voor alle suggesties. Zij zal die ook toetsen aan de criteria die zij heeft gesteld en rekening houden met de samenstelling van het gehele onderzoeksprogramma. Voor zover dat in haar vermogen ligt, ook afhankelijk van het aantal suggesties, zal de Rkc Bedum de indiener van de suggestie berichten over haar besluit en de motivering daarbij.

6. Samenstelling Rkc Bedum

Door de vorming van een nieuwe fractie in de raad (Fractie Hoiting) kent de Rkc vanaf april 2011 een extra rekenkamerlid (Henk Hoiting).

Samenstelling per 31-12-2011:

E. de Haan, extern (voorzitter)

M.W.F. Broekmans, raadslid

P.C.J.S. Draaisma, raadslid

W. Feenstra, raadslid

K. Hoekzema, raadslid

H. Hoiting, raadslid

Joh. de Vries, raadslid

H. Reijsoo, ambtelijk secretaris.

Rkc Bedum,

Namens deze:

E. de Haan, voorzitter

H. Reijsoo, secretaris